

AAN De Minister van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

DATUM 20 september 2011

ONS KENMERK z2011-00607

CONTACTPERSOON

UW BRIEF VAN

UW KENMERK

ONDERWERP Advies ontwerp Besluit leer- en
begeleidingsgegevens

Bij brief van 5 juli 2011 heeft u het College bescherming persoonsgegevens (CBP) gevraagd, op grond van het bepaalde in artikel 51, tweede lid, Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) te adviseren over het ontwerp Besluit leer- en begeleidingsgegevens (hierna: het ontwerpbesluit). Het CBP voldoet hiermee aan dit verzoek.

Achtergrond

Het wetsvoorstel Gebruik persoonsgebonden nummer bij uitwisseling leer- en begeleidingsgegevens (hierna: het wetsvoorstel) voorziet in het wijzigen van de Wet op het primair onderwijs, de Wet op de expertisecentra, de Wet op het voortgezet onderwijs, de Wet educatie en beroepsonderwijs en de Wet verzelfstandiging informatiseringsbank. Het CBP heeft over dit wetsvoorstel bij brief van 22 mei 2008 (z2008-00742) geadviseerd.

Inhoud ontwerpbesluit

Het ontwerpbesluit geeft uitvoering aan de hiervoor genoemde voorgestelde wetswijzigingen, voor zover daarin is bepaald dat bij algemene maatregel van bestuur nadere voorschriften worden gesteld over het onderwijskundig rapport en bij algemene maatregel van bestuur nader wordt gespecificeerd welke leergegevens en direct met het leren samenhangende begeleidingsgegevens door scholen onderling over een leerling mogen worden uitgewisseld, met behulp van het persoonsgebonden nummer ten behoeve van de in- en uitschrijving van de leerling. In het ontwerpbesluit wordt geen limitatieve opsomming gegeven van gegevens die door scholen mogen worden uitgewisseld, maar worden kaders gegeven aan de hand waarvan kan worden bepaald welke gegevens ten hoogste mogen worden uitgewisseld. In de nota van toelichting wordt de vraag opgeworpen of geboortelandgegevens aan een nieuwe school mogen worden verstrekt om een taalachterstand toe te lichten (p. 7).

Juridisch kader

Het ontwerpbesluit dient te voldoen aan artikel 8 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM) evenals aan Richtlijn 95/46/EG van het Europees Parlement en de Raad van 24 oktober 1995, waarvan de Wbp een uitwerking vormt.

Meer in het bijzonder zijn van belang de artikelen 8 en 11 Wbp, het in artikel 16 Wbp neergelegde verbod tot verwerking van bijzondere persoonsgegevens waaronder gegevens betreffende iemands ras. Het begrip ras in artikel 16 Wbp en bijbehorende artikelen moet ruim worden opgevat en omvat ook huidskleur, afkomst en nationale of etnische afstamming (*Kamerstukken II, 1997/98, 25 892, nr. 3, p. 104*).

Beoordeling

Algemeen

In de nota van toelichting bij het ontwerpbesluit (p. 7), en in de Memorie van antwoord bij eerder genoemd wetsvoorstel (*Kamerstukken I, 2010/011, 32 176, nr. C, p. 13*) worden gegevens over het geboorteland beschouwd als persoonsgegevens omtrent het ras van de betrokkene. Onderkend wordt dat deze persoonsgegevens slechts in uitzonderlijke situaties mogen worden verwerkt. In de nota van toelichting wordt de vraag gesteld, of geboortelandgegevens desondanks mogen worden verstrekt ter toelichting van een taalachterstand bij de in- en uitschrijving van leerlingen. Het CBP zal in het navolgende onder meer ingaan op deze vraag.

Grondslag(en) voor de verwerking

In de nota van toelichting bij het ontwerpbesluit wordt niet expliciet gemaakt welke grondslag(en) voor de verwerking als bedoeld in artikel 8 Wbp in dit geval van toepassing zijn. Het is wenselijk dat de nota van toelichting hierover duidelijkheid geeft. Indien voor de verwerking van persoonsgegevens een grondslag wordt gevonden in artikel 8, onder a, Wbp (persoonsgegevens mogen worden verwerkt omdat de betrokkene voor de verwerking zijn ondubbelzinnige toestemming heeft verleend), dient aandacht te worden besteed aan de vraag wanneer van ondubbelzinnige toestemming sprake is.

Het CBP adviseert u de nota van toelichting op dit punt aan te vullen.

Noodzaak

In artikel 11 Wbp is bepaald dat persoonsgegevens slechts worden verwerkt voor zover zij, gelet op de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of vervolgens worden verwerkt, toereikend, ter zake dienend en niet bovenmatig zijn. Onder verwijzing naar dit artikel wordt in de nota van toelichting bij het ontwerpbesluit opgemerkt dat alleen gegevens die strikt noodzakelijk zijn voor het leren en begeleiden van de leerling op een volgende school op het moment van overstappen mogen worden uitgewisseld (p. 6). Dit roept de vraag op of het verstrekken van geboortelandgegevens strikt noodzakelijk is om een taalachterstand toe te lichten. Uit de nota van toelichting blijkt deze noodzaak niet. Opgemerkt wordt namelijk dat in het kader van de toelichting over de achtergrond van de taalachterstand wellicht kan worden volstaan met het gegeven dat Nederlands bijvoorbeeld de tweede taal van een leerling is of dat er geen Nederlands wordt gesproken in de thuissituatie (p. 7).

Voor zover wel een noodzaak aanwezig wordt geacht, dient deze in de nota van toelichting voldoende te worden onderbouwd. Pas dan komt men toe aan de vraag of de artikelen 18 dan wel 23 Wbp van toepassing zijn.

Aangezien het om bijzondere persoonsgegevens gaat is het van belang om de beoordeling of er wel of geen noodzaak bestaat om geboortelandgegevens te verstrekken in de nota van toelichting te vervatten en niet over te laten aan de scholen zelf. Op voorhand dient duidelijk te zijn of geboortelandgegevens binnen de in het ontwerpbesluit aangegeven kaders vallen of daarbuiten.

Het CBP adviseert u om in de nota van toelichting verder in te gaan op de noodzaak om geboortelandgegevens te verstrekken.

Tot slot

Aan de vraag of geboortelandgegevens ten behoeve van de in- en uitschrijving mogen worden verstrekt gaat de vraag vooraf of de verstrekkende school deze gegevens voor dat doel in zijn

eigen administratie mag verwerken. Ook deze vraag zal in de nota van toelichting moeten worden beantwoord.

Het CBP adviseert u om de beantwoording van deze vraag in de nota van toelichting mee te nemen.

Advies

Het CBP adviseert u in dezen pas een besluit te nemen, dan nadat daarin met het vorenstaande rekening zal zijn gehouden.

Hoogachtend,

Het College bescherming persoonsgegevens,
Voor het College,
De voorzitter,

Mr. J. Kohnstamm